

Anbefalinger fra Energisparerådet til den langsigtede bygningsreoveringsstrategi 2019

Energisparerådet giver hermed sine overordnede og generelle anbefalinger til det besluttede arbejde med udarbejdelsen af en revideret langsigtet strategi for reovering af den eksisterende bygningsmasse i Danmark.

Målsætninger for den kommende reoveringsstrategi

Omkring 65 procent af vores bygninger er fra før 1980, og de er dermed bygget før, der for alvor blev sat energikrav. Dertil har mere end 400.000 bygninger et energimærke D eller dårligere, og der er et stort potentiale for reovering af den eksisterende bygningsmasse.

Energisparerådet konstaterer, at det skønnes, at omkring 85 pct. af den nuværende bygningsmasse også vil eksistere i 2050.

Da energiforbruget til bygninger står for ca. 40 pct. af det samlede danske energiforbrug, er der således også mulighed for at opnå et bidrag herfra til at realisere regeringens målsætning om at reducere udledningen af drivhusgasser med 70 pct. i 2030.

Behov for en ambitiøs strategi

Energisparerådet anbefaler, at den kommende reoveringsstrategi indrettes så ambitiøst som muligt. En ambitiøs og gennemgribende reovering af den eksisterende bygningsmasse har ikke alene den fordel, at energiforbruget i bygningerne falder, men samtidig forbedres bygningernes indeklima og sundhedspåvirkninger samt komfortniveau. Endvidere skaber det rammerne for en fremtidssikret og fleksibel bygningsmasse der kan spille sammen med energinettet.

Energisparerådet konstaterer, at udarbejdelse af en reoveringsstrategi for den eksisterende bygningsmasse er fastsat som krav i EU's Bygningsdirektiv, hvor der angives en lang række forhold, som skal fremgå af den nationale, udarbejdede langsigtede reoveringsstrategi. Reoveringsstrategien skal sendes til EU-Kommissionen som del af den nationale energi- og klimaplan med udgangen af 2019 med beskrivelse af virkemidler, der kan sikre overholdelsen af målene samt beskrive mankoen op til målene.

Vi konstaterer endvidere, at reoveringsstrategien skal indeholde en køreplan med foranstaltninger og målbare indikatorer for fremdrift, der dels understøtter Unionens langsigtede målsætning om reduktion af drivhusgasudledninger med 80 – 95 % i 2050 i forhold til 1990 og dels sikrer en energieffektiv og CO₂-neutral bygningsmasse. Strategien skal indeholde vejledende delmål for 2030, 2040 og 2050, som flugter med og bidrager til opfyldelsen af energieffektivitetsmålet for Unionen i medfør af Energieffektiviseringsdirektivet.

Vi konstaterer desuden, at de statslige bygninger skal følge en årlig renoveringsrate på 3 pct. i Energieffektiviseringsdirektivets løbetid.

Det politiske flertals forståelsespapir peger på energieffektiviseringer, blandt andet med krav til energibesparelser i de offentlige bygninger.

Udarbejdelsen af en ny langsigtet renoveringsstrategi er endvidere omfattet af Energiaftalen fra juni 2018, og omtalt i Forståelsespapiret mellem S, RV, SF og Ø fra sommeren 2019.

Strategien skal sikre omkostningseffektive tiltag

Energisparerådet anbefaler, at den nationale renoveringsstrategi indrettes, så den understøtter en så omkostningseffektiv renovering af den eksisterende bygningsmasse som muligt.

Vi konstaterer, at energibesparelser bidrager til at reducere omkostningerne til realiseringen af målsætningerne om reduktion af CO₂-målene både på kort og lang sigt. Indsatsen for reduktionen af CO₂-udledninger skal derfor gå på to ben. Dels skal energiforsyningen omstilles til vedvarende energi og dels skal energiforbruget reduceres.

Der findes allerede en del analyser af omkostninger for energieffektivisering afhængigt af ambitionsniveauet for reduktionen i energibehovet. Vi konstaterer, at energieffektivisering i bygninger er udpeget af Klimarådet i 2018 som det billigste og mest effektfulde virkemiddel til opfyldelse af de danske EU's reduktionsforpligtelser i non-ETS sektoren, og at "Renovering på dagsordenen" og EA Energianalyse har beregnet, at det omkostningseffektive varmebesparelsepotentiale i bygninger for det danske samfund er 31 pct. i 2050. Samt at Statens Byggeforskningsinstitut SBI opgør det omkostningseffektive varmebesparelsepotentiale til 33 pct. i 2050.

Strategiens tiltag må være teknologineutrale og europæiske

Overordnet set anbefaler Energisparerådet, at renoveringsstrategien bør have en teknologineutral tilgang, således at alle relevante teknologier kan bringes i anvendelse ved renovering af den eksisterende bygningsmasse.

Ligeledes bør initiativerne i strategien så vidt muligt flugte med eller tænkes ind i europæiske tiltag, så der kan opnås bedre sammenhæng mellem danske og europæiske aktiviteter - og dermed gøre det nemmere for europæiske virksomheder at kopiere erfaringerne fra Danmark og modsat.

Danske virksomheders eksportkraft skal styrkes med strategi

Der skabes et incitament for virksomhederne til at videreudvikle og forfine deres produkter, så alle de positive effekter, der i forvejen opnås ved renovering af bygningsmassen yderligere forstærkes. Herved kan Danmark forsat være et foregangsland som leverandør af energiteknologi og -løsninger, hvilket vil være med til at fremme eksporten af danske løsninger til udlandet.

Fokus på energioptimeret drift vil yderligere være med til at understøtte virksomhedernes konkurrenceevne over for udenlandske konkurrenter.

Arbejdet haster og skal ske i dialog med aktørerne

Energisparerådet konstaterer, at Implementeringsrådet fremsatte følgende anbefaling til implementeringen af Bygningsdirektivet i dansk lovgivning på deres møde den 26.9.2018:

"I forhold til den langsigtede renoveringsstrategi, inklusiv milepæle for at nå denne, støtter Rådet, at der lægges fokus på omkostningseffektive energieffektiviseringer i bygninger under hensyntagen til det samlede energisystem. Det bør tydeliggøres hvilke parametre, der skal indføres for at følge udviklingen, således at milepælene giver mening i forhold til renoveringsstrategien. Det anbefales, at arbejdet omkring dette snarest muligt igangsættes med inddragelse af relevante interessenter."

Konkrete anbefalinger fra Energisparerådet

Energisparerådet anbefaler i uprioriteret rækkefølge at følgende indsatsområder og tilgange, som supplerer de i Bygningsdirektivet krævede opgaver, særligt medtages som del af den kommende renoveringsstrategi:

1. Der fastsættes ambitiøse vejledende delmål i renoveringsstrategien med henblik på at sikre, at indsats for energieffektiviteten sker i et omfang, der er i overensstemmelse med målene i Energieffektivitetsdirektivet, som sikrer en optimal samfundsomkostningseffektiv grøn omstilling i Danmark til netto-nul udledninger af drivhusgasser senest i 2050 og overholdelsen af regeringens målsætning om reduktion af udslip af drivhusgasser med 70 pct. i 2030.
2. Der tages hensyn til, at den krævede renoveringsstrategi ikke alene omhandler reduktion af energiforbruget, og samtidig sikrer klimagevinster og inddrager den samhørende mulighed for både at sikre kvaliteten af, sundhed og indeklimaet i danske bygninger, samt dermed forbedrer brugsanvendeligheden af danske bygninger.
3. Der i renoveringsstrategien understøttes en forståelse af, at især private borgere skal have større fokus på forbedring af deres bygnings kvalitative, brugsmæssige og indeklimamæssige kvaliteter som udløsende for en renoveringsindsats. Den medfølgende økonomisk effekt af samtidige energibesparende tiltag kan så være med til at finansiere de kvalitative forbedringer.
4. Der skal indarbejdes virkemidler i strategien, så der i forbindelse med alle renoveringsindsatser, uanset udløsende årsag, tilskyndes til at fokusere på også at opnå samtidige potentielt mulige energieffektiviseringer.
5. Der i eventuelle økonomiske beregning til fastlæggelse af omkostningseffektive ambitiøse indikative delmål frem mod 2050 ud over værdien af energibesparelser så vidt muligt også medtages de ikke-energi-relaterede positive effekter af forbedring af kvalitet, indeklima og brugbarhed i de renoverede bygninger.
6. Manglende renovering og vedligehold af bygningsmassen kan lede til nedrivning og nybyggeri, der har et markant højere klimaaftryk i et livscyklusperspektiv. Renoveringsstrategien bør derfor indeholde elementer, som sætter fokus på bygningers indlejrede energi f.eks. via udarbejdelsen af en LCA, som kan guide beslutningen mellem at vedligeholde og renovere eksisterende bygninger i forhold til at rive ned og bygge nyt.

7. For mange offentlige bygningsejere kan potentialet for energibesparelser være ukendt. Der bør derfor udarbejdes en oversigt over renoveringsefterslæbet i offentlige bygninger og en potentialeanalyse af energibesparelspotentialerne i kommuner og regioner, som kan danne fælles forståelse for ambitionsniveauet for energieffektiviseringer i de offentlige bygninger, som beskrevet i Forståelsespapiret.
8. Anlægsloftet i kommunerne opleves som en barriere for at få renoveringstakten op og renoveringsefterslæbet ned. Energisparerådet anbefaler, at det analyseres, hvordan man kan gøre op med denne og andre barrierer for renovering i kommunerne.
9. Renoveringsstrategien skal indeholde elementer, der synliggør relevante effekter af en renovering, herunder kvalitetsmæssig, komfortmæssig, produktivitmæssig og økonomisk rentabilitet.
10. Der skal indarbejdes elementer til at sikre en langsigtet optimal energieffektiv bygningsstand for kommunale og regionale bygninger. Pt er kun statslige bygninger forpligtet til at energirenovere. For offentlige bygninger generelt skal der være en totaløkonomisk investeringsbetragtning.
11. Der skal findes løsninger, der sikrer, at udlejer og lejer begge har interesse i en energioptimeret bygning.
12. Strategien skal indeholde en særskilt del, der både sikrer integration af data og udnyttelsen af digitale muligheder, der sikrer en optimeret energieffektiviseringsindsats gennem et tættere samspil mellem forsyning og slutbruger.
13. Strategien bør også fokusere på optimering af bygningens drift (bygningautomatik, styring, termostater mv.), som et bidrag til fleksibelt samspil med energisystemet.
14. Strategien skal sikre incitamenter til konvertering til energieffektive grønne opvarmningsformer.
15. For at øge hastigheden på, og omfanget af energirenoveringer, bør der fokuseres på forstærket anvendelse af ESCO-principper, som uden behov for støtte har potentiale til at gennemføre energirenoveringer med lange tilbagebetalingstider i både offentlige, private og erhvervmæssige bygninger.
16. Der fokuseres på at inddrage kommunerne mere i indsatsen for renovering af både egne bygninger og som aktivt inspirerende for de i kommunen tilstedeværende bolig-, erhvervs- og øvrige institutionsbygninger.
17. Renoveringsstrategien bør afsøge nye metoder til at fremme reduktion af udledning af klimagasser og gennemføre energieffektiviseringstiltag i virksomheder og offentlige institutioner bl.a. ved aftalebaseret regulering, hvor aftaler om reduktion af udledning af klimagasser og energieffektiviseringsmål indgås i sammenhæng med lettelse af administrative byrder og evt. afgifter.

18. Som en del af renoveringsstrategien skal der ses på initiativer rettet mod byggeri, hvor ejerne har dårlige finansieringsmuligheder og derfor ikke kan gennemføre privatøkonomisk rentable besparelser, specielt boliger i yderområder og bygninger ejet af mindre virksomheder (SMV'er).

Energisparerådets medlemmer står til rådighed for arbejdet

Vi konstaterer sluttelig, at den langsigtede renoveringsstrategi for eksisterende bygninger skal udarbejdes med inddragelse af aktører og civilsamfund.

Vi skal derfor anbefale, at processen for udarbejdelsen af strategien inddrager de relevante interessenter på et tidligt tidspunkt i drøftelsen af principper og grundlaget for udarbejdelsen af strategien såvel som indholdet i strategien. I den forbindelse vil Energisparerådets medlemmer gerne bidrage med mere konkrete forslag til virkemidler.

Processen kan f.eks. startes ved at ministeren meget snart indkalder i interessenterne til seminar om strategien, inden man går i gang med at skrive den

Energisparerådets medlemmer stiller sig gerne til rådighed for en sådan proces.

Med venlig hilsen

Energisparerådet

Energisparerådets medlemmer er:

Dansk Byggeri, Dansk Energi, Dansk Erhverv, Dansk Fjernvarme, De Frie Energiselskaber, Det Økologiske Råd, Dansk Industri, Energiforum Danmark, Drivkraft Danmark, Energitjenesten, Forbrugerrådet, Foreningen af Rådgivende Ingeniører, SMVdanmark, Kommunernes Landsforening, Landbrug & Fødevarer, Naturgasselskaberne, TEKNIQ, Synergi og CONCITO.